

Osnaživanje roditeljstva djece jasličke dobi kroz komunikacijske vještine odgojitelja

Ban, Mirta

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:438146>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-31**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**OSNAŽIVANJE RODITELJSTVA DJECE
JASLIČKE DOBI KROZ KOMUNIKACIJSKE
VJEŠTINE ODGOJITELJA**

MIRTA BAN

Split, 2021.

Odsjek za Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Studij: Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Predmet: Vještine odgojno-obrazovne komunikacije

**OSNAŽIVANJE RODITELJSTVA DJECE JASLIČKE DOBI KROZ
KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE ODGOJITELJA**

Student:

Mirta Ban

Mentor:

prof. dr. sc. Sonja Kovačević

Split, travanj, 2021. godine

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. RODITELJI I ODGOJITELJI DJECE JASLIČKE DOBI	2
2.1. Roditeljstvo	2
2.2. Odgojitelj u jaslicama.....	3
3. KOMUNIKACIJA	5
3.1. Interpersonalna komunikacija	6
3.2. Preduvjeti uspješne komunikacije	7
4. KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE ODGOJITELJA.....	8
4.1. Komunikacija s roditeljima jasličke dobi.....	8
4.2. Oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja.....	9
4.2.1. Tradicionalni oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja.....	10
4.2.2. Suvremeni oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja.....	12
5. OSNAŽIVANJE RODITELJSTVA DJECE JASLIČKE DOBI.....	14
5.1. Upoznavanje roditelja	15
5.2. Roditeljski strahovi u procesu prilagodbe na jaslice.....	16
5.3. Podrška roditeljstvu.....	17
5.4. Suradnja i partnerstvo s roditeljima	18
6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	21
6.1. Cilj istraživanja	21
6.2. Istraživačka pitanja.....	21
6.3. Postupak istraživanja.....	21
6.4. Rezultati istraživanja	22
6.5. Interpretacija podataka	29
7. ZAKLJUČAK.....	31
8. LITERATURA	32
9. SAŽETAK	34

10.	SUMMARY	35
11.	PRILOZI	36

1. UVOD

Kvalitetna komunikacija preduvjet je u društvu kako bi se stvorili partnerski i uspješni odnosi. Zbog toga svaki uspješni odgojitelj treba težiti uspostavljanju i održavanju međuljudskih odnosa, promicati kvalitetne interakcije i komunikacije te konstantno unaprjeđivati svoje komunikacijske vještine. Komunikacija je neizbježna između odgojitelja i roditelja jasličke dobi prvenstveno zbog međusobne razmjene informacija o aktivnostima djece kod kuće i u jaslicama. Ovisno o potrebama društva, komunikacija mijenja svoj oblik na svim društvenim područjima pa tako i u odgojno-obrazovnim institucijama. Uključivanjem djeteta u jaslički program odgojitelj ne treba biti podrška samo djeci nego i roditeljima. Jedino redovito komuniciranje s njima, odnosno pristup pun ljubaznosti i strpljenja može osnažiti zabrinute roditelje djeteta jasličke dobi.

Temeljni cilj ovog rada je istražiti zadovoljstvo komunikacijom između roditelja djece jasličke dobi i odgojitelja te utvrditi koliko se sami roditelji osjećaju osnaženima nakon komunikacije s odgojiteljem. Naglasak je na komunikacijskim vještinama odgojitelja, odnosno na razvoju i oblicima komunikacije unutar vrtića. Provedenim istraživanjem ukazuje se na činjenicu da je većina roditelja stekla povjerenje odgojitelja te se osjećaju snažnijim u roditeljskoj ulozi uz pomoć odgojitelja. Prikupljene su informacije o njihovim stavovima prema sadržaju, iskustvima i načinima ostvarivanja komunikacije i osnaživanja roditelja kroz komunikacijske vještine odgojitelja.

Autorica ovog rada bavi se tematikom osnaživanja roditeljstva djece jasličke dobi kroz komunikacijske vještine odgojitelja kako bi pridonijela smanjenju intenzivnih roditeljskih strahova tijekom boravka njihove djece u jasličkom programu te potaknula odgojitelje na usavršavanje svojih komunikacijskih vještina.

2. RODITELJI I ODGOJITELJI DJECE JASLIČKE DOBI

Uključivanjem djeteta u jaslički program, jaslice postaju svojevrsna dopuna obiteljskom odgoju. Da bi one to uistinu i bile, potrebno je razvijati partnerski odnos s roditeljima, stalno komunicirati i razmjenjivati informacije, usklađivati odgojne postupke i, nadalje, razvijati uzajamno povjerenje. (Nenadić, 2002, 24).

U partnerskom odnosu, obitelj i ustanova smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti obiju strana, koje imaju iste interese, ciljeve i zadaće. Njihova opredijeljenost pruža maksimalnu međusobnu potporu s ciljem dostizanja onih ciljeva koji su u djetetovom najboljem interesu. Što je viša razina obiteljske uključenosti, veće su mogućnosti za maksimalne dobrobiti djece. (Ljubetić, 2014, 6)

Može se dogoditi da odgojitelj ima teškoća u građenju partnerskih odnosa s djetetovim roditeljem. Međutim, odgojitelji su u situaciji gdje je potrebno graditi međusobno partnerstvo roditelja i odgojitelja. Ono što odgojitelji vide od roditeljstva svodi se na prizore jutarnjeg rastanka i popodnevnih susreta u vrtiću. Zbog toga partnerstvo podrazumijeva veliko povjerenje, otvorenost i toleranciju, a prije svega objektivnost i sposobnost za razmjenu informacija. Svaki put kad razgovara s roditeljem, odgojitelj treba izaći iz svoje primarne odgojiteljske uloge i, gledajući očima snimatelja, predočavati ona zbivanja, one svoje i djetetove oblike ponašanja koji su roditelju dragocjen podatak, pokazatelj i putokaz. (Milanović, 2014, 69)

2.1. Roditeljstvo

Termin roditeljstvo pojavio se u trenutku kada se razvila ideja o tome da su i majka i otac jednako važni za razvoj i odgoj djeteta, bez obzira na to što su njihove uloge temeljene na dvije gotovo potpuno različite spolno determinirane uloge.¹

Roditeljstvo je „smješteno“ u određenom vremenu i prostoru i pod utjecajem je povijesnih događaja, demografskih promjena, kulturnih normi i vrijednosti, obiteljskog

¹ Pernar M., *Roditeljstvo*, Zavod za kliničku, zdravstvenu i organizacijsku psihologiju, KBC Rijeka

razvoja i ustroja te promjena u socijalnoj organizaciji i strukturi. Zbog toga ga, prema Ljubetiću (2007), nije moguće objašnjavati isključivo kao individualnu aktivnost koju oblikuju samo osobne karakteristike, psihološka dinamika, iskustvo i vrijednosti.

U novije vrijeme dogodile su se brojne društvene promjene koje obilježavaju suvremeno roditeljstvo i pred roditelje postavljaju nove izazove u ispunjavanju roditeljskih odgovornosti. Tako roditeljsku ulogu zahtjevnijom nego prije čine pritisci s različitih strana - od poslodavca, medija, javnih službi, drugih članova obitelji, do vlastitih očekivanja i uvjerenja. Uz pravo svakog djeteta na obiteljsko okruženje, Konvencija UN-a o pravima djeteta definira i pravo svakog djeteta da njegovi roditelji dobiju odgovarajuću i dovoljnu pomoć društva u ispitivanju svojih roditeljskih odgovornosti. To je pokazatelj da je društvena zajednica prepoznala koliko je „roditeljski posao“ važan, ali i zahtjevan. O potrebama roditelja za podrškom svjedoče novija istraživanja s roditeljima djece mlađe dobi, u kojima je utvrđen interes roditelja za pristup pouzdanim informacijama o njezi i odgoju i savjetima stručnjaka. Krajnja svrha podrške i osnaživanja roditelja najmlađe djece jest unaprjeđivati dobrobit i olakšati puni potencijal djeteta. Kako su roditeljeva ponašanja, misli i osjećaji glavna odrednica kvalitete obiteljskog okruženja, neposredno treba promicati dobrobit i razvojni potencijal roditelja. (Pećnik i Starc, 2010).

Edukacija roditelja, njihova uključenost u rad odgojno-obrazovne ustanove i izgrađivanje partnerskih odnosa sa stručnjacima može doprinijeti kvaliteti roditeljstva, a posredno i izgrađivanju samopouzdanja i zadovoljstvu roditelja. Prema istraživanju Bennet i Grimley (2001), u suvremenom svijetu sve je teže motivirati roditelja za sudjelovanje u edukaciji za kvalitetno roditeljstvo, što istodobno upućuje na značajnost razvoja kompetencija odgojitelja za suradnju s obitelji i partnerski odnos s roditeljima. Razina i kvaliteta uključenosti roditelja u procesu odgoja i obrazovanja djece u vrtiću nezamjenjiva je prilika njihova vlastitog učenja, tj. razvoja njihovih roditeljskih kompetencija (Slunjski, 2008).

2.2. Odgojitelj u jaslicama

Svaki odgojitelj složiti će se s činjenicom da rad odgojitelja u jasličkoj i vrtićkoj skupini nije isti posao. Odgojitelj u jaslicama poučava djecu isto kao i ostali odgojitelj, ali na

način da usvaja i proširuje ono što djeca nagonski čine, sudjeluje u njihovoj radosti otkrivanja ali i zna kada treba postaviti čvrste i primjerene granice ponašanja.

Kada bismo ulogu odgojitelja u jaslicama pokušali izraziti jednom sintagmom, ona bi vjerojatno glasila »podržavajući sudionik«, što znači da odgojitelj:

- podržava djecu u njihovom naporu ovladavanja pojedinim vještinama
- promatra što dijete pokušava i osigurava mu potrebnu podršku da uspije u tome
- dopušta djeci da rade ono što su sposobna uraditi i pomaže im u zadacima koji ih frustriraju (Nenadić, 2002, 24).

Iako odgojitelj nije jedini čimbenik odgovoran za uspješnost odgojno-obrazovne djelatnosti u predškolskim ustanovama, njegova je uloga velika u pripremi djeteta za život. Budući da promišlja i oblikuje svoje metodičke postupke u radu s djecom, odgojitelj mora biti profesionalno osposobljen za tu djelatnost. U profesionalnoj osposobljenosti do izražaja dolaze njegova pedagoška, didaktička i metodička stručna naobrazba, njegova naobrazba iz područja opće, razvojne i pedagoške psihologije, ali i njegove ljudske kvalitete i sposobnosti: demokratičnost, poštovanje dječjih prava, kreativnost, ljubav prema djeci i odgojiteljskom zvanju i sl. Poznavanje svakoga djeteta i njegovih mogućnosti odgojitelju omogućuje pravilan pristup i diferenciranje zadataka za samostalne i skupne aktivnosti. On otkriva što je dobro u djetetovoj aktivnosti, daje mu na znanje da ga podržava, a ako je potrebno, usmjerava ga i pomaže mu u svladavanju zapreka, u primjeni stečenoga iskustva ili predlaže nove mogućnosti za rješavanje mogućih problema (Lučić, 2007, 152).

Zato odgojitelj treba imati razvijene komunikacijske sposobnosti koje mu omogućuju uspostavljanje suradničkih odnosa s djecom i njihovim roditeljima, prožetih međusobnim povjerenjem i razumijevanjem. Također i sam mora biti odgojena, odgovorna i strpljiva osoba koja vjeruje u mogućnost odgojnoga djelovanja te koja ima razvijenu ljubav za djecu i njihovo odgajanje (Lučić, 2007, 158).

3. KOMUNIKACIJA

Komunikacija su sredstva koja omogućavaju razmjenu poruka i/ ili informacija, a koja mogu utjecati na ponašanja ili mišljenje sudionika uključenih u komunikaciju. Komunikacija se može odvijati između dvije ili više osoba, u manjim i većim grupama. Dinamični proces komunikacije uključuje namjerno i nenamjerno davanje, prenošenje tj. primanje poruka putem verbalnih i neverbalnih oblika komunikacije uz pomoć simbola odnosno vizualnih elemenata. I tradicionalni i suvremeni oblik komunikacije zahtijevaju određene komunikacijske kompetencije, no to je naročito istaknuto kod suvremenog oblika zbog brzog razvoja digitalnih medija, što zahtijeva stalni proces učenja svih čimbenika u komunikaciji.

Kod zanimanja kao što je odgojitelj predškolske djece nužne su razvijene komunikacijske vještine i kompetencije. Cilj odgojitelja je utjecati na socijalno i emocionalno područje i proces razvoja i sazrijevanja predškolske djece, a kvalitetna komunikacija između roditelja i odgojitelja poboljšava suradničke odnose, koji mogu prerasti u partnerstvo te tako omogućiti roditeljima sudjelovanje u razvoju kurikuluma skupine i ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 112).

Komunikacija dolazi od latinske riječi *communicare*, što znači učiniti općim, priopćiti. (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 112). Iako je Sokrat inzistirao da se pojedine riječi brižljivo definiraju prije negoli se počnu upotrebljavati u raspravi, ispostavilo se da je teško, čak i nemoguće, točno definirati neki pojam koji će svi koristiti (Reardon, 1998, 13). Pod pojmom „komunikacija” najčešće se podrazumijeva korištenje govora kao oblika komuniciranja, no komunikacija je mnogo složenija te obuhvaća puno više komunikacijskih elemenata. Čovjek je razvio različite oblike komunikacije te ih stalno nadograđuje, od neverbalne do verbalne, uspješne ili neuspješne, od one licem u lice do one putem digitalnih medija.

Prema Narula (2006), komunikacija ima neki cilj, a to je prenošenje poruke s namjerom informiranja primatelja o određenoj temi, te se može podijeliti u pet kategorija:

1. Otkrivanje i upoznavanje sebe i drugih,
2. Upoznavanje, razvijanje i prekid odnosa,

3. Pomaganje, konstruktivna kritika, empatija, pomoć u rješavanju problema, poučavanje,
4. Uvjeravanje i utjecanje na promjenu stavova i ponašanja drugih,
5. Zabava.

Ovih pet kategorija sačinjava komunikaciju između roditelja i odgojitelja jasličke djece, ali u istoj toj komunikaciji često se pojavljuju različite barijere koje otežavaju prenošenje cilja (Tablica 1).

Mikroprepreke na razni pojedinca	Mikroprepreke na razini organizacije
<ul style="list-style-type: none"> -loša strukturiranost poruke - ne konzistentnost odaslane poruke - nedostatak vjerodostojnosti - filtriranje informacije - loše vještine slušanja -semantički problem - emocije, predrasude i različite percepcije 	<ul style="list-style-type: none"> - efektivnost komunikacijskih kanala - preopterećenost informacijama - razlike u statusu i moći pojedinca - stalna potreba za novim kompleksnijim znanjima i informacijama - buka pri komunikaciji - jezične kulturne razlike

Tablica 1. Mikroprepreke u komunikaciji (Sikavica, Bahtijarević-Šiber, Pološki Vokić, 2008: 585-586)

3.1. Interpersonalna komunikacija

Odgojno-obrazovna ustanova podržava sve oblike komunikacije u njihovoj realizaciji. Odgojitelj ima za zadatak usvojiti različite oblike komunikacije kako bi bio spreman odgovoriti na sve komunikacijske izazove. Interpersonalna komunikacija prvenstveno podrazumijeva razgovor licem u lice. Ona gradi polje socijalne komunikacije, koje stvara određenu samoemocionalnu klimu. Tijekom interpersonalne komunikacije do izražaja dolaze norme, stavovi i uvjerenja osoba koje su uključene u komunikaciju. (Mušanović, Lukaš, 2011). U procesu razvoja dječje interpersonalne komunikacije odgojitelj ima ulogu modela. Svakodnevno komunicira s djecom, roditeljima, kolegama i članovima stručnog tima te je

izložen velikom broju različitih komunikacija na koje mora biti spreman. (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 121).

Najčešća podjela komunikacije je na verbalnu i neverbalnu, koje unutar sebe imaju cijeli niz podjela značajnih u samom procesu komunikacije. Verbalnu komunikaciju možemo podijeliti na usmenu i pismenu. Usmena se definira korištenjem govora, a može se podijeliti na formalni razgovor, formalne diskusije u grupi, neformalni razgovor i neformalne mreže za širenje glasine (Tatković, Diković, Tatković, 2016, 21).

Koliko god je neverbalna komunikacija nešto urođeno i genetski predodređeno, djeca već od najranije dobi istu mogu prilagoditi socijalnim oblicima ponašanja. Neverbalna komunikacija koristi se u izražavanju emocija, pokazivanju stavova, osobina ličnosti i poticanju i mijenjanju verbalne komunikacije. (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 117). Prilikom tumačenja neverbalne komunikacije, naročito kod djece jasličke dobi, gdje je najzastupljenija, treba voditi računa da ni jedan neverbalni znak nema univerzalno značenje.

3.2. Preduvjeti uspješne komunikacije

Uspješna komunikacija pomaže nam rješavati probleme, graditi povjerenje i poštovanje, razumjeti ljude i situacije te prevladati različitosti. Preduvjet uspješne komunikacije između odgojitelja i roditelja djece jasličke dobi je samopoštovanje, otvorenost, ljubaznost i toplina, izbjegavanje stereotipa i predrasuda. Odgojitelji koji imaju nisko samopoštovanje manje su vješti u osnaživanju roditeljstva i više su okrenuti sebi pa im je zbog toga teže u zadacima gdje se traži pomoći drugome.

Zato je određena doza otvorenosti preduvjet dobre komunikacije. Otvorenost znači iznositi svoja mišljenja i reakcije. Veća otvorenost je povezana sa samopoštovanjem i pomaže u postizanju bolje komunikacije sa sugovornikom. Otvorenost se obično potiče ljubaznošću i toplinom kao preduvjetima za ostvarivanje kvalitetnog odnosa sa sugovornikom. Važno je naglasiti da ljubaznost ne umanjuje profesionalnost, a prenosi se uglavnom neverbalnom komunikacijom: pogled, smiješak, ton glasa... Zadnji preduvjet uspješne komunikacije, ali nikako manje bitan, je izbjegavanje stereotipa i predrasuda. Kao što odgajamo i obrazujemo djecu i mlade za toleranciju prema različitostima, tako i odgojitelj i roditelj trebaju izbjegavati stereotipe, a naročito one negativne koje nazivamo predrasudama

(Tatković, Diković, Tatković, 2016, 13). Predrasudi „svi su oni isti...“ nema mjesta u komunikacijskim vještinama odgojitelja, posebno ako želi osnažiti roditeljstvo djece jasličke dobi.

4. KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE ODGOJITELJA

Da bi čovjek uspješno komunicirao, neophodno je da posjeduje komunikacijske vještine. Netočna je pretpostavka da svatko zna komunicirati. Potrebno je usvojiti i svakodnevno uvježbavati komunikacijske vještine kako bi komunikacija bila što uspješnija. Odgojitelju su potrebne komunikacijske vještine da bi dobro obavljao svoj posao, za suradnju i motiviranje djece, roditelja i stručnih suradnika (Tatković, Močinić, 2012).

Odgojitelji zbog svoje kompleksne profesije moraju raditi na svojim komunikacijskim kompetencijama da bi svoj posao mogli obavljati stručno i kompetentno (Ljubetić, 2012). Odgojiteljska profesija zahtijeva složene vještine osobito zbog kvalitetne suradnje sa roditeljima. Odgojitelj je stalno u procesu komunikacije, bilo s djecom, njihovim roditeljima, stručnim suradnicima itd. Svaka komunikacija zahtijeva drugačiji pristup; odgojitelj svoj pristup mora mijenjati prema primatelju u procesu komunikacije, što zahtijeva dodatne vještine, koje je potrebno redovito uvježbavati. Kad odgojitelj razvije svoju komunikacijsku vještinu, to mu daje priliku da se prilagodi i ostvari kvalitetnu komunikaciju, odnosno suradnju s roditeljem, i to bez obzira na to koliko je razvijena roditeljska komunikacijska kompetencija. Komunikacija je uvijek obavljena s lakoćom kad je roditelj otvoren i spreman na komunikaciju, ali prave teškoće se javljaju tek kad roditelj nije zainteresiran za ostvarivanje komunikacije s odgojiteljem; tek tada se zapravo vidi koliko su razvijene komunikacijske vještine kod odgojitelja (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 126).

4.1. Komunikacija s roditeljima djece jasličke dobi

Jedna od najvažnijih odgovornosti i zadaća tima odgojitelja je komuniciranje s roditeljima na temu njihove djece. Budući da dojenčad u potpunosti ovisi o odgojiteljima koji zadovoljavaju njihove osnovne potrebe, vrlo je važno da odgojitelji i roditelji svakodnevno

komuniciraju o djetetovom napretku, zdravstvenom stanju, jelu, obavljanju nužde, spavanju i rutinama igranja (Stokes Szanton, 2000, 114).

Ne treba zanemariti ni roditelje one djece koja se već verbalno izražavaju i samostalna su u prenošenju informacija roditeljima jer se i oni još uvijek oslanjaju na odgojitelje kako bi zadovoljili osnovne potrebe: tjelesno i emocionalno zdravlje i razvojni potencijal.

Kod suradnje roditelja jasličke dobi i odgojitelja komunikacija je ključna. Jaslički program je djetetu prvo iskustvo izvan doma i članovi obitelji žele znati sve o djetetovom napretku. Odgojitelj će željeti upoznati i dobivati informacije o djetetovom kućnom rasporedu, koju hranu i igračku voli, navike vezane za obavljanje nužde i popodnevi odmor, kako bi djetetove navike i rutine ostale što je moguće dosljednije. Roditelji takve upitnike najprije ispunjavaju prilikom upisa, a po potrebi im odgojitelji i naknadno mogu pripremiti slične upitnike na različite teme; i to je jedan od načina za izgradnju kvalitetne komunikacije odgojitelja s roditeljima (Stokes Szanton, 2000, 114).

4.2. Oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja

Mnogo izmjena u segmentu uključivanja roditelja u odgojno-obrazovnom sustavu te izgrađivanju suradničkog i partnerskog odnosa dogodilo se u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske. Prema Stevanoviću (2003: 335), „pedagoška znanost afirmira više vrsta suradnje između roditelja i odgojitelja”, od kojih navodi informativnu, programsku i stvaralačku.

Buble (2010) komunikaciju dijeli na formalnu i neformalnu komunikaciju. Značajke formalne komunikacije jesu planiranje unaprijed, izrada protokola službenog prijenosa informacija u govornom i pisanom obliku usklađenog s potrebama odgojno-obrazovne ustanove. Za razliku od formalne, neformalna komunikacija je vrlo složena. Temelji se na osobinama svakog sudionika, koji mogu pripadati različitim grupama, i teže ju je kontrolirati. Neformalna komunikacija je slobodnija i češće sadrži glasine, tračeve i neprovjerene informacije (Fox, 2001).

Kao što postoje tradicionalni i suvremeni pristup u odgojno-obrazovnom procesu, tako postoje i tradicionalna i suvremena komunikacija. Izgradnja suradničkog i partnerskog odnosa s roditeljima zahtijeva kvalitetnu pripremu svih sudionika u sustavu, u prvom redu odgojitelja, koji mora biti osnažen u svojim vještinama i kompetencijama.

4.2.1. Tradicionalni oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja

Prema istraživanju Blue-Banning i sur. (2004) roditelji i odgojitelji suglasni su oko faktora za otvorenu i iskrenu komunikaciju:

- pažljivo slušanje druge osobe
- izbjegavanje uporabe žargona
- izostanak predrasuda
- osjetljivosti za druge i neokrivljavanje
- pozitivni komentari u trenutnim problemskim situacijama u kojima se dijete nalazi.

Roditelji su sastavni dio odgojno-obrazovnog sustava i utječu na promjene unutar sustava. Oni postaju ravnopravni subjekti u razvoju komunikacijskog procesa, a odgajatelj vodi računa o specifičnosti grupe, interesima i potrebama roditelja. Prema tim faktorima odgojitelj kreira komunikacijske oblike kao što su individualni razgovori, roditeljski sastanci, zajednička druženja i kutića za roditelje.

Individualni razgovori

Individualni razgovor može inicirati odgojitelj, član stručno-razvojne službe ili roditelj. Problematika koju pokrivaju individualni razgovori može biti široka - od adaptacije, preko specifičnih potreba, do pojavnosti nekog problema i sl. Odgojitelji trebaju sami procijeniti kada neka tematika nije za razgovor pri dovođenju i odvođenju djece te motivirati roditelje kako bi i sam roditelj dobio interes za individualnim razgovorom (Ljubetić, 2013).

Inicijator individualnog sastanka pri dogovaranju treba precizirati temu sastanka kako bi se druga strana, odnosno drugi sudionici mogli pripremiti. Pojedini vrtići imaju unaprijed dogovorene termine za individualne razgovore, što treba prilagoditi potrebama svih sudionika te unaprijed definirati i trajanje samog sastanka. Prostor u kojem se održava sastanak treba biti miran i tih, bez ikakvih ometanja i prisustva drugih, a naročito djece, bez obzira na tematiku sastanka. Važno je naglasiti da individualni razgovori nisu namijenjeni samo za

rješavanje određenih problema, već se primjenjuju i u smislu praćenja djetetova razvoja, kao i razgovora o budućim ciljevima koje zajedno provode odgojitelji i roditelji.

Roditeljski sastanci

Prema autorici Ljubetić (2013), roditeljski sastanci mogu se podijeliti na sastanke predavačkog, oglednog i komunikacijskog tipa, a mogu biti informativni i tematski, ovisno o tekućoj problematici. Broj roditeljskih sastanaka u jednoj pedagoškoj godini propisan je kurikulumom svakog vrtića.

Roditeljski sastanak odgojitelj mora planirati s jasno postavljenim ciljevima vezanim uz informacije glede karakterističnih razvojnih obilježja djece u skupini, informiranja roditelja o specifičnostima odgojno-obrazovnog procesa te jačanja roditeljskih kompetencija u određenom području. Za svaki roditeljski sastanak potrebno je napraviti poziv s ključnim podacima o datumu, vremenu, mjestu, temi, gostima predavačima i slično. Vrijeme održavanja roditeljskih sastanaka uobičajeno je nakon radnog vremena vrtića, osim u iznimnim prilikama, kad je to argumentirano. Poziv za roditeljski sastanak mora biti kratak, jasan i precizan te mora zadovoljiti sve estetske kriterije. Takav poziv zatim može biti izvješten na vidljivo mjesto kao što je Kutnić za roditelje, gdje se inače nalaze sve pisane obavijesti za roditelje, ali i reći svakom roditelju ponaosob (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 130).

Roditelje jasličke djece najčešće zanima rani razvoj djeteta, prehrana, dječje bolesti, odvikavanje od pelena, strahovi u ranom djetinjstvu i sl. Zato je roditeljski sastanak nekoliko tjedana nakon početka pedagoške godine obavezan jer tada roditelji imaju najviše dvojbi i pitanja. Sastanku bi trebala prisustvovati oba odgojitelja te bi svaki trebao voditi svoj dio roditeljskog sastanka. Tijekom roditeljskog sastanka potrebno je što više uključivati roditelje kako bi ih se potaknulo na interakciju i samim time bolju uključenost u daljnje aktivnosti skupine. Na prvom informativnom roditeljskom sastanku odgojitelj može planirati aktivnosti koje bi osigurale međusobno upoznavanje roditelja te iskoristiti priliku i pozvati ih na suradnju i aktivno uključivanje u planiranje kurikuluma skupine. Pri obradi neke stručne teme potrebno je što više uključiti roditelje kako bi odgojitelji mogli bolje upoznati i prepoznati njihove stavove, što uvelike može olakšati daljnju komunikaciju. Što odgojitelj bolje poznaje roditeljske stavove i njihovo mišljenje, lakše će uspostaviti pozitivnu komunikaciju i

otvorenost roditelja, a samim time kvalitetniju suradnju, te tako ostvariti uvjete za postizanje partnerskog odnosa (Ljubetić, 2014).

Kutić za roditelje

Kutić za roditelje trebao bi s natpisom „Kutić za roditelje“ biti postavljen na vidljivom mjestu u blizini ulaza u sobu. Funkcija takvog kutka je pružiti mogućnost informiranja roditelja vezano za odgojnu skupinu odnosno program: tipičan dnevni ritam, jelovnik, pisani tekstovi o dječjem razvoju, prehrani i zdravlju, obavijesti o roditeljskim sastancima, edukacijama za roditelje, važnim događajima, brojevi stručnih suradnika i termini za individualne sastanke. Prostor kutića za roditelje može se iskoristiti i da ih se informira o tome što odgojitelji očekuju da oni skupe, donesu ili naprave, kao i da im se pruži povratna informacija kako je isto iskorišteno (Nenadić, 2002).

Obično se u kutićima za roditelje odvija jednosmjerna komunikacija odgojitelj-roditelj, ali ponekad se i roditelji uključuju u kreiranju kutića informacijama za djecu i roditelje skupine. Davanjem prostora roditeljima da u sklopu kutića mogu komunicirati s ostalim roditeljima proširuje mogućnost za bolji protok informacija među samim roditeljima.

4.2.2. Suvremeni oblici komunikacije između odgojitelja i roditelja

Korištenjem suvremenih oblika komunikacije ne umanjuje se vrijednost tradicionalnih oblika komunikacije, već se na taj način komunikacija proširuje i unaprjeđuje. Primjerice, roditeljski sastanci mogu biti puno zanimljiviji ako se iskoriste potencijali digitalnih medija.

Suvremeni oblici komunikacije uključuju digitalne medije koji su razvili komunikacijske programe, npr. web-stranica vrtića, e-adresa, Facebook, Viber i Whatsapp. Autori Madianou i Miller (2012) navode prednosti i nedostatke suvremene komunikacije putem digitalnih medija. Kao prednosti ističu:

- brzina - ušteda vremena svim sudionicima
- trenutno dobivanje i prenošenje informacija
- ostaje trag elektroničke pošte (pisani oblik)
- moguće je komunicirati u bilo koje vrijeme

- moguće je odabrati ton odgovora
- brz i povoljan način komunikacije

Nedostaci tog načina komunikacije jesu:

- prenošenje samo kratkih informacija
- nemaju svi roditelji dostupno računalo ni pristup internetu
- nedovoljna informatička pismenost obiju strana
- mogućnost propuštanja obavijesti zbog neredovne provjere dobivene pošte.

Odgovornost učenjem proširuje i usavršava svoja znanja i kompetencije, u što spadaju i one digitalne, koje su neophodne u suvremenoj komunikaciji. Mlađi odgojitelji imaju razvijene digitalne kompetencije, dok stariji trebaju raditi na unaprjeđivanju vještina kako bi mogli uspješno odgovoriti na zahtjeve suvremene komunikacije u odgojno-obrazovnom procesu.

Web-stranice odgojno-obrazovnih ustanova

Kvalitetna web-stranica je važna u razvoju poslovanja odgojno-obrazovne ustanove. Web stranice vrtića sadrže opće informacije o ustanovi: gdje se vrtić nalazi, kontakt vrtića, obavijesti o pojedinim skupinama i programima unutar vrtića, obavijesti o upisima u vrtić. Korisnici web-stranica vrtića su odgojitelji, roditelji, stručni suradnici i slučajni surferi. Osim obavijesti, web stranice mogu sadržavati i galerije slika, različite poveznice, dokumente, pojedine članke stručnih djelatnika o određenoj temi ili savjete za roditelje. Većina vrtića koristi web stranice kao jedan od glavnih oblika informiranja roditelja i šire zajednice jer je to najbrži izvor saznanja informacija o vrtiću. Ovakav oblik komunikacije je jednosmjernan, a dvosmjerna komunikacija bi se mogla postići jedino ako web-stranica vrtića ima forum ponaosob (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 135).

Servisi za komunikaciju

Servisi za komunikaciju uključuju različite računalne programe koje je moguće koristiti uz pomoć računala, tableta ili mobitela (Castells, 2003). Komunikacija putem digitalnih medija od odgojitelja zahtijeva spremnost za učenje jer su promjene u digitalnim medijima svakodnevne. Trenutno su aktualni servisi za komunikaciju Viber, WhatsApp i Facebook. Uvođenje servisa za komunikaciju potrebno je dogovoriti na roditeljskom sastanku kako bi odgojitelj mogao predstaviti svrhu i cilj ovog oblika. Ako roditelji pristanu, potrebno

je jasno definirati pravila korištenja. Osim pismene komunikacije, servisi pružaju mogućnost audio i video komunikacije. Potrebno je dogovoriti osnovna pravila slanja poruka u odnosu na radno vrijeme kako bi se izbjeglo opterećivanje odgojitelja izvan njihova radnog vremena (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 136).

Odgojitelji imaju pravo odlučivanja o korištenju navedenih aplikacija, pri čemu trebaju uzeti u obzir prednosti i nedostatke korištenja istih. Aplikacije omogućuju i kreiranje grupa pa se tako može kreirati grupa svih roditelja, gdje odgojitelj može slati informacije koje će biti dostupne svima prisutnima u grupi. Razmjena poruka i drugih sadržaja vezanih za vrtić ili dijete unutar odgojne grupe, bilo grupno ili individualno, poželjno je za razvoj partnerstva.

Foto-dokumentacija u suradnji s roditeljima

Suvremeni oblik komunikacije koji koristi najveći broj odgojitelja je fotografiranje i snimanje djece, bilo za vrijeme aktivnosti ili u nekim posebnim trenutcima. Roditeljima takva komunikacija najviše odgovara jer je realna, može postati uspomena, a oni se uz pomoć takve komunikacije osjećaju uključenima u odgojno obrazovni rad. Uvijek je potrebno zatražiti dopuštenje za snimanje djece, što se u nekim organizacijama ispunjava odmah prilikom upisa djece. Fotografije mogu olakšati suradnju između odgojitelja i roditelja na način da roditelj zajedno s odgajateljem pregledava razvojnu mapu svog djeteta.

5. OSNAŽIVANJE RODITELJSTVA DJECE JASLIČKE DOBI

Smještanje dojenčeta ili malog djeteta u jaslice za roditelje je vrlo često teška odluka. Roditelji bi u vezi s tim mogli gajiti oprečne emocije, pitajući se kakvu će njegu i skrb dijete primati, brinući o odgovornosti odgajatelja i sigurnosti okruženja. Možda će ih zabrinjavati i privrženost koju će njihovo dijete sve jače razvijati za neku drugu odraslu osobu. Svi ti čimbenici utjecat će na roditeljske osjećaje prilikom upisivanja voljenog djeteta u jaslice. Zbog toga je potrebno da djelatnici jaslica od prvog dana počnu s roditeljima izgrađivati partnerski odnos.

Roditelji su prvi i osnovni odgajatelji svoje djece. Zbog toga bi djelatnici jaslica trebali raditi zajedno s roditeljima istovremeno, znajući da su i roditelji, a ne samo djeca, oni koji uče. Roditeljima je malo dijete jedinstveni, tek pridruženi član i oni još uče o djetetovim značajkama, razvoju, temperamentu, sklonostima. Jaslički program se nadograđuje na primarni odnos između obitelji i djeteta, pruža obitelji mnogobrojne i različite prilike da budu uključeni u program i svakodnevno komuniciraju sa svakom obitelji, razmjenjujući novosti o djetetovom danu i obavještavajući ih o planiranim aktivnostima i sastancima. S roditeljima i dojenčadi djelatnici jaslica trebali bi se upoznati i preko kućnih posjeta zakazanih u vrijeme kad to odgovara obiteljima. Tim mora biti spreman iskoristiti svaku situaciju za razmjenu informacija. Neki će roditelji silno željeti biti uključeni, dok će drugi možda manje osjećati tu potrebu. Količina i učestalost komuniciranja, osim osnovnih susreta, ovisit će o potrebama i željama obitelji. U ovom poglavlju govorit ćemo o pet glavnih tema: upoznavanju roditelja i drugih članova obitelji, roditeljskim strahovima, podršci roditeljstvu, suradnji te partnerstvu.

5.1. Upoznavanje roditelja

Prilikom prvog dolaska roditelja i djeteta najprije treba predstaviti sve odgojitelje i djelatnike vrtića, da se upoznaju i uspostave vezu. Kad odgojitelj predstavlja program, potrebno je koristiti izraze kao što su „naš program”, „radit ćemo zajedno”, ili „kao tim mi ćemo...” Na taj će im način dati do znanja da žele raditi zajedno s njima. Članovi tima trebaju biti upućeni u interese i brige roditelja i dati im do znanja da su svjesni da nitko ne može zauzeti njihovo mjesto u životu djeteta te da je tim ovdje da im pruži podršku. Potrebno je uvjeriti roditelje da je namjera odgojitelja promicati njihove vrijednosti i kulturu. Isto tako, odgojitelj im treba reći da u bilo koje doba mogu doći u jaslice i da će uvijek biti dobrodošli (Stokes Szanton, 2000, 113).

Kad roditelji prvi put dođu u posjet, odgojitelj im treba pokazati sva mjesta gdje će njihovo dijete provoditi svoje dane te im govoriti o sigurnosti, zdravlju, sanitarnim postupcima. Odgojitelj treba objasniti postupke hranjenja, spavanja i obavljanja nužde. Treba uvjeriti roditelje da će im djelatnici jaslica, a osobito primarne odgajateljice, svakodnevno podnositi izvješće o aktivnostima njihovog djeteta. Nadalje, treba im pokazati kuhinju, prostor za mijenjanje pelena, kupaonice, prostore za hranjenje i igru, jasličko igralište, kao i objasniti sigurnosne mjere. Nekim roditeljima će to biti prvi roditeljski sastanak, individualna

konzultacija, kutić za roditelje. Treba im dati do znanja da su uvijek potrebni i dobrodošli. Iskrenost i otvorenost odgojitelja potaknut će roditelje da postavljaju pitanja i izražavaju svoje brige (Stokes Szanton, 2000, 114) .

5.2. Roditeljski strahovi u procesu prilagodbe na jaslice

Obitelj je najvažnija zajednica djeteta te je ono, odrastajući u istoj, nužno i neizostavno izloženo utjecaju obiteljskog odgoja. Privrženost i emocionalna veza koju stvore roditelj i dijete otežava međusobno razdvajanje te stvara napetost i stres prilikom uključivanja djeteta u jaslički program. Upisom u jaslice mijenja se život cijele obitelji, stoga prilagodba na jaslice nije potrebna samo djetetu nego i roditeljima. Kako bi se umanjile konfliktne emocije roditelja i djeci olakšala adaptacija, potrebno je obaviti određene pripreme za polazak djeteta u jaslice te na primjeren način pristupiti razdoblju adaptacije. Pitanja koja si roditelji svakodnevno postavljaju glase „Hoće li odgojitelj moći brinuti o mom djetetu“, „Hoće li se ljutiti na mene što sam ga ostavio/la“, „Hoće li moje dijete imati traume jer sam ga ostavio/la“. Sva takva ili slična pitanja su neizbježna u fazi prilagodbe i potrebno je vremena kako bi se roditelji opustili i postali bezbrižni. Uza sva pitanja vezana za djetetove reakcije na odvajanje, roditelje brinu i promjene u djetetovom ponašanju, kao što su plačljivost, nemir, agresivnost, povlačenje u sebe, odbijanje hrane i problemi sa spavanjem. Roditelji su prisiljeni ostaviti svoje dijete nepoznatoj osobi na brigu i skrb, što je užasavajuće za većinu njih, stoga im je potrebno osnaživanje i podrška od strane odgojitelja.

Prvih nekoliko dana roditelji provode s djecom u jaslicama kako bi sebi i djetetu olakšali cjelokupan proces. Trajanje prilagodbe djeteta i dužina boravka roditelja u jaslicama smanjuju se prema potrebi. Roditelje treba upoznati s procesom prilagodbe i skrenuti im pažnju na probleme na koje će možda naići tijekom boravka njihovog djeteta u jaslicama kako bi shvatili što mogu očekivati tijekom tog razdoblja. Prvih nekoliko dana roditelji znaju biti ispred vrata sobe jer im je teško otići, krive sebe za plač djeteta. Međutim, pretjerana briga roditelja može negativno utjecati na dijete, kao i na odgojitelja. Roditelji su skloni dugim, dramatičnim rastancima, nerijetko popraćenim suzama, što otežava situaciju. U takvim situacijama pažljivo i s puno povjerenja odgojitelj treba zamoliti roditelja da na kratko ode, a da će odgojitelj utješiti dijete. Delikatnost situacije prvi je korak prema uspostavljanju povjerenja i socio-emocionalne veze između odgojitelja i roditelja (Nenadić, 2002, 38). Kad

se roditelji osjećaju dobrodošlima od strane ustanove, koja im pruža aktivnost i sudjelovanje u odgojnom procesu svog djeteta, strahovi i brige smanjuju se tijekom prilagodbe djeteta na jaslice. Važnost prihvaćanja obiteljske kulture, kao i odgojno-obrazovne, djelovat će u svrhu izgrađivanja pozitivnog međusobnog odnosa. Roditelj i dijete su u velikom stresu i vrlo osjetljivi prvih dana prilagodbe, stoga ih je važno animirati i uključivati u odgojno-obrazovni proces kako bi im se olakšalo vrijeme prilagodbe.

5.3. Podrška roditeljstvu

Na samom početku važno je naglasiti da podrška nije isto što i edukacija za roditelje. Podrška roditeljstvu uključuje i navedena znanja stručnjaka, ali polazi od individualnih karakteristika svakog djeteta, roditelja i obitelji. Na roditelje se gleda kao na eksperte za svoje dijete u obiteljskom okruženju, dok stručnjaci prate dijete i aktivno sudjeluju u njegovu razvoju u socijalnom okruženju ustanove koju pohađa. Ova dva pristupa međusobno se nadopunjuju s ciljem najboljih razvojnih ishoda za dijete.

Podrška roditeljstvu temelji se na uspostavi odnosa poštovanja i povjerljivosti podataka koje roditelji i stručnjaci izmjenjuju te uključuje i princip osnaživanja roditeljstva. Autori Dunst i sur. (2000) partnerstvo između roditelja i stručnjaka definiraju kao vrstu sudjelovanja koje može dovesti do ishoda koji osnažuju sudionike. Temeljeno je na recipročnosti, komplementarnosti, zajedničkom donošenju odluka, zajedničkoj odgovornosti te međusobnom povjerenju i poštovanju. Navedeni autori u svom istraživanju ističu da je osnaživanje rezultat partnerskog odnosa te postaje snažan motivator za daljnje sudjelovanje u partnerstvu. Sve to dovodi do jačanja kompetencija i za roditelje i za stručnjake, odnosno odgojitelje (Višnjić Jevtić, Visković, Rogulj, Bogatić, Glavina, 2018, 151).

Prema Quinton (2004), podršku roditeljstvu definiramo i s obzirom na razinu promjene na koju smo usmjereni:

- a) Učiniti roditeljstvo što ugodnijim i fleksibilnijim — u slučajevima kad roditelji dobro brinu o svojoj djeci te će roditeljstvo uz ovaj oblik podrške biti bolje, ali i bez ovog oblika podrške biti dobro.

- b) Podrška u smislu informiranja roditelja o razvoju djeteta, njegovim interesima, načinima funkcioniranja u pojedinim situacijama s ciljem roditeljskog utjecaja na razvoj.

Najprije odgojitelj treba procijeniti koji je od navedenih oblika podrške potreban pojedinom roditelju, odnosno djetetu, te ih u skladu s time pružiti. Najčešća tema podrške roditeljima je potreba djece, iako odgojitelj nikada ne treba zanemariti ni potrebe roditelja, unatoč tome što su ih oni sami zanemarili. Kad je jednom odnos izgrađen i kad je stvoreno uzajamno povjerenje, mnogo je lakše razgovarati. Zbog toga je odnos potrebno stvarati i razvijati u različitim prilikama i situacijama koje podrazumijevaju afirmaciju djeteta i roditelja i ugodu druženja, kao što su radionice, roditeljski sastanci, izleti i slično. Vrlo je često upravo odnos taj koji čini osnovu promjene, a ne sam sadržaj.

Istraživanja su pokazala da roditelji žele podršku:

- koja je praktična
- koja je profesionalna
- da se njihovo viđenje uzima ozbiljno
- da ih se sluša
- da ih se emocionalno podržava
- da ih se tretira kao partnere ili kao dio tima oko djeteta (Quinton, 2004).

Pokazalo se važnim da roditelji imaju mogućnost pozitivnog doprinosa razvoju odnosa tijekom podrške, što povećava njihovo zadovoljstvo i podrškom i rezultatima iste (Dunst, Dempsey, 2007). Upravo ovi kriteriji i očekivanja preduvjeti su za profesionalni razvoj stručnjaka u smjeru pružanja kvalitetne podrške roditeljstvu.

5.4. Suradnja i partnerstvo s roditeljima

Pojmovi suradnja i partnerstvo na prvu svakom izgledaju kao istoznačnice, no mnogi autori ta dva termina potpuno odvajaju, objašnjavajući kako pojam suradnje ne uključuje sve aspekte određenja partnerstva, i to: kvalitetan i kontinuiran odnos, jasno definiran zajednički cilj, kontekst vremena i posebice nužne preduvjete za ostvarivanje partnerskog odnosa.

Autorica Pašalić Kreso (2004.) razdvaja pojmove partnerstva i suradnje naglašavajući kako „suradnja razvija i njeguje površne i formalne odnose koji ma koliko da su učestali ne mogu donijeti kvalitativne promjene“ ako se međusobna komunikacija obitelji i odgojno-obrazovne ustanove ne postavi na bitno drukčije osnove i ne promijeni se. Ono što je nužno promijeniti jest odnos prema djetetu, odnosno, percepciju njegove uloge i dobrobiti.

U suradničkom odnosu obitelji i ustanove dijete je pritisnuto interesima i zahtjevima vrtića, dok su s druge strane roditelji koji također imaju očekivanja od djeteta, a sve to radi interesa viših ciljeva društva, obitelji i ustanove, pri čemu se potrebe djeteta i njegovi potencijali smještaju u drugi plan. Takvi odnosi stvaraju samo privid kvalitetne suradnje. Kod suradničkih odnosa ustanova zauzima viši položaj, što implicira neravnopravnost partnera u odnosu, usmjerenost svih snaga je na rješavanju „problema ustanove“, a obitelji su samo u funkciji njihova rješavanja, i to samo one obitelji koje imaju želju za suradnjom (Ljubetić, 2014, 6). Krajnji cilj svakako je dobrobit djeteta te je nužno da roditelj i odgajatelj postanu zajednica s istim ciljevima te jasnim i definiranim ulogama u odnosu na dijete (Valjan-Vukić, 2011, 88).

Može se dogoditi da dobar odgojitelj ima teškoća u građenju partnerskih odnosa s djetetovim roditeljem. Može se dogoditi da roditelj naprednoga i zadovoljnog djeteta (uspješan roditelj) nije osobito ugodan partner djetetovu odgojitelju. Raditi s djecom i surađivati s roditeljima dva su, međusobno različita, dijela odgojiteljske profesionalne uloge. Biti roditeljem djetetu i suradnik odrasloj osobi dvije su, međusobno različite, vještine. Kompetentni odgojitelji i kompetentni roditelji imaju temeljne uvjete za potencijalno partnerstvo, ali da bi jedni drugima bili kompetentni suradnici, potrebno je još nešto. Biti blizak s djetetom, suosjećati, razumjeti, dijeliti osjećaje važan je čimbenik odgojiteljeve kompetentnosti, ali znači li to da odgojitelj razumije i osjeća svijet djetetova roditelja? Odgojitelj ne može biti izravni svjedok njegovu roditeljstvu, niti je roditelj prisutan za vrijeme odgojiteljevog rada s djetetom da bi se mogao uvjeriti u sve dimenzije profesionalne uloge. Dijete je jedini svjedok njihovih uloga u svojem odrastanju.

Partnerstvo odgojitelja i roditelja gradi se na temelju zaključivanja na osnovi posljedica (djetetovo ponašanje, njegovo zadovoljstvo, njegov razvoj...). Riječ je o vrlo neobičnom partnerstvu, u kojem su partneri rijetko istodobno zajedno na djelu. Ono što se vidi od roditeljstva su prizori jutarnjeg rastajanja i podnevnih susreta u vrtiću. Ti su prizori istiniti i važni, ali izdvojeni iz obiteljskoga konteksta te nikako nisu cjelovita slika

roditeljstva. Isto tako, ni roditeljev pogled kroz staklo sobe dnevnog boravka ili na vrtićko igralište, kao ni povremena prisutnost u grupi ili na roditeljskom sastanku oglednog tipa ne daju čistu sliku odgojiteljeva rada. Partnerstvo stoga prije svega naglašava važnost komunikacije, i to ravnopravne komunikacije, uslijed omogućavanja dogovaranja, odnosno međusobnog uvažavanja. I odgojitelj i roditelj su odgovorni za dijete, a upravo tu odgovornost moraju ostvariti na zajednički način uz najveću moguću dobrobit za samo dijete (Ljubetić, 2009, 90).

Oživljavati roditelju sliku o vlastitu radu i djetetovu ponašanju dok je u vrtiću, dobivati od roditelja dovoljno podataka temeljem kojih će odgojitelj stvoriti sliku o djetetovu položaju u obitelji i vjerovati u njihovu istinitost, moguće je samo ako je odgojitelj svojoj kompetentnosti za rad s djecom dodao ona znanja, vještine i značajke ličnosti koji su potrebni za komunikaciju i partnerstvo s odraslima (Milanović, 2014, 70).

6. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Istraživanje o osnaživanju roditeljstva djece jasličke dobi kroz komunikacije vještine odgojitelja orjentirano je na mišljenju roditelja. Komunikacija između roditelja i odgojitelja u jaslicama ključna je za cjelovit razvoj djeteta. Početak kvalitetne komunikacije je osnaživanje i podrška roditeljima, a naročito u periodu adaptacije.

6.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog istraživanja je ispitati stavove roditelja o iskustvima vezanim za osnaživanje kroz komunikaciju s odgojiteljima, istražiti koji se oblici komunikacije koriste te koje oblike oni preferiraju.

Istraživanje je provedeno na području Splitsko-dalmatinske županije.

6.2. Istraživačka pitanja

- Je li stav roditelja prema komunikaciji s odgojiteljem više pozitivan ili negativan?
- Koji se oblici komunikacije najčešće koriste između odgojitelja i roditelja te koji su oblici komunikacije roditeljima najdraži?
- Imaju li roditelji povjerenja u odgojitelja te koliko mu doista vjeruju?
- Koliko odgojitelj kroz svoje komunikacijske vještine može osnažiti roditeljstvo djece jasličke dobi?
- Je li odgojiteljima potrebno dodatno usavršavanje na temu komunikacijskih vještina?

6.3. Postupak istraživanja

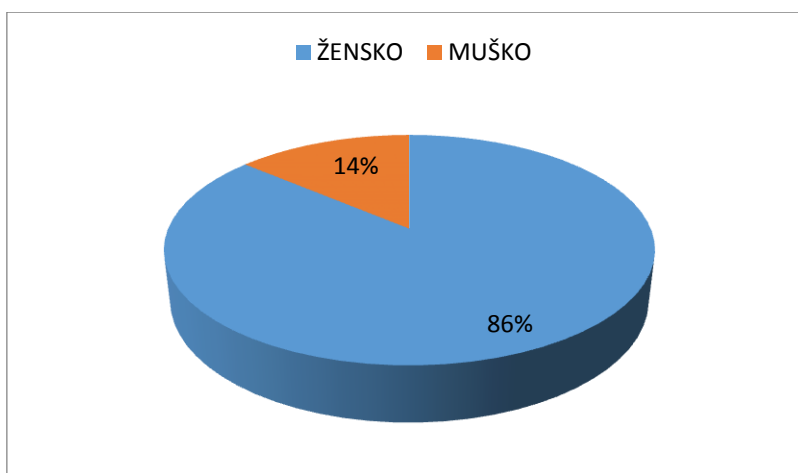
Podaci za istraživanje prikupljeni su online anketnim upitnikom koji je sadržavao 15 pitanja. Sudjelovalo je 65 roditelja djece jasličke dobi.

U prvom dijelu upitnika pitanja su se odnosila na pojedinosti o ispitaniku (spol, dob, dob djece, broj djece), a zatim pitanja o zadovoljstvu ispitanika s odgojiteljem i jaslicama, kvaliteti komunikacije, komunikacijskim oblicima te odnosima između ispitanih roditelja i odgojitelja.

Postavljena su pitanja otvorenog i zatvorenog tipa. U nastavku će se prikazati rezultati postavljenih pitanja kao i rasprava o rezultatima anketnih upitnika.

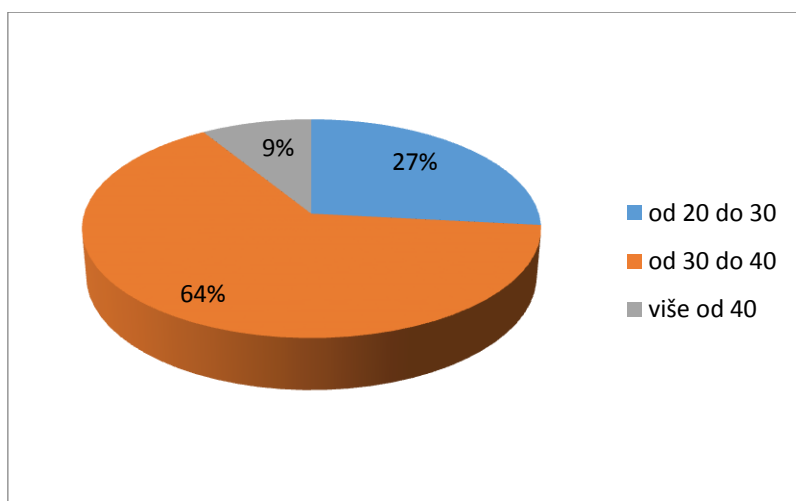
6.4. Rezultati istraživanja

Prvim anketnim pitanjem utvrđen je spol ispitanika (grafikon 1.). Na temelju provedenog istraživanja vidljivo je kako je veći broj ispitanika ženskog spola što je udio od 86%. Udio ispitanika muškog spola iznosio je 14%.

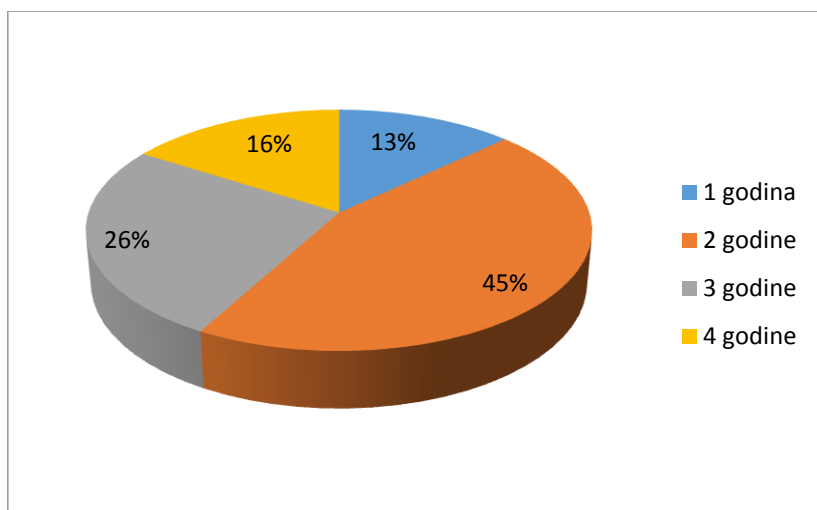
Grafikon 1. Spol ispitanika

Drugo pitanje u anketnom upitniku istražuje još jednu demografsku stavku kao što je dob ispitanika (grafikon 2). Najveći udio ispitanika odnosno 64% pripada rasponu od 20 do 30 godina. Najmanji udio ispitanika pripada dobi više od 40 godina tj. 9%.

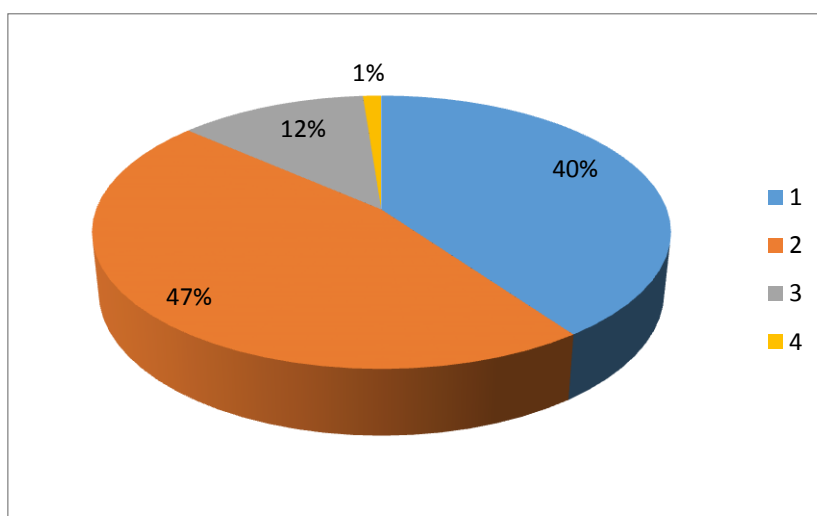
Grafikon 2. Dob ispitanika

Sljedećim postavljenim pitanjem utvrđena je dob djece (grafikon 3.). Najveći broj djece je od 2 godine tj. 45%. Nakon toga slijede djeca od 3 godine (26%), te djeca od 4 godine (16%). Najmanje je djece koja imaju 1 godinu (13%).

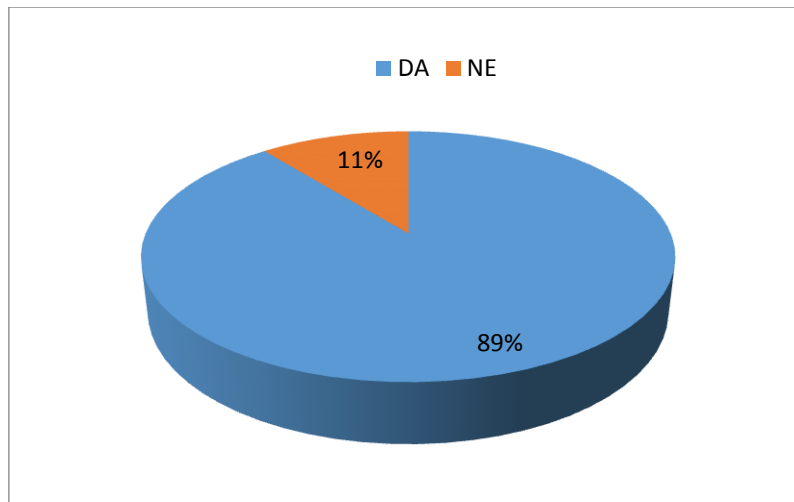
Grafikon 3. Dob djece

U nastavku slijede pitanja koja će konkretnije istražiti koliko komunikacijske vještine odgojitelja pomažu u osnaživanju roditeljstva djece jasličke dobi. Za ovo istraživanje bitan je udio roditelja s jednim djetetom, njih je 40%. Najviše je roditelja koji imaju dvoje djece (47%) (grafikon 4)

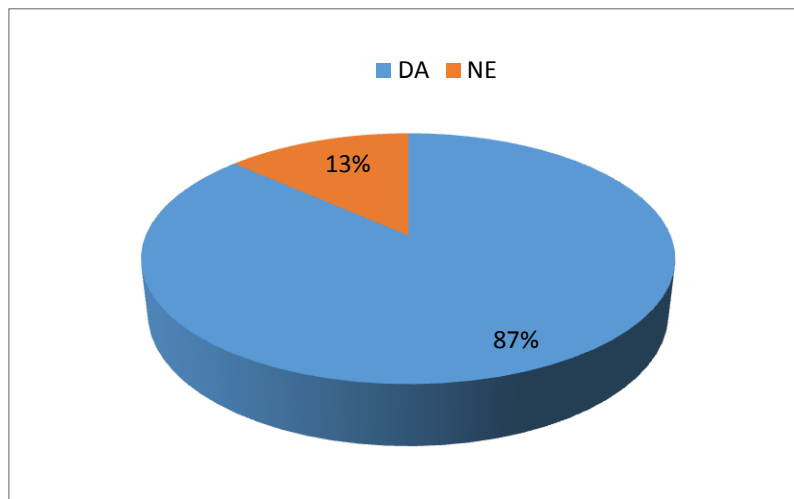
Grafikon 4. Broj djece

Slijedeći grafikon pokazuje nam zadovoljstvo roditelja vrtićem/jaslicama koje dijete pohađa. 89% roditelja navodi da je zadovoljno vrtićem/jaslicama koje njihovo dijete pohađa. 11% ispitanika navodi da nije zadovoljno s istim (grafikon 5)

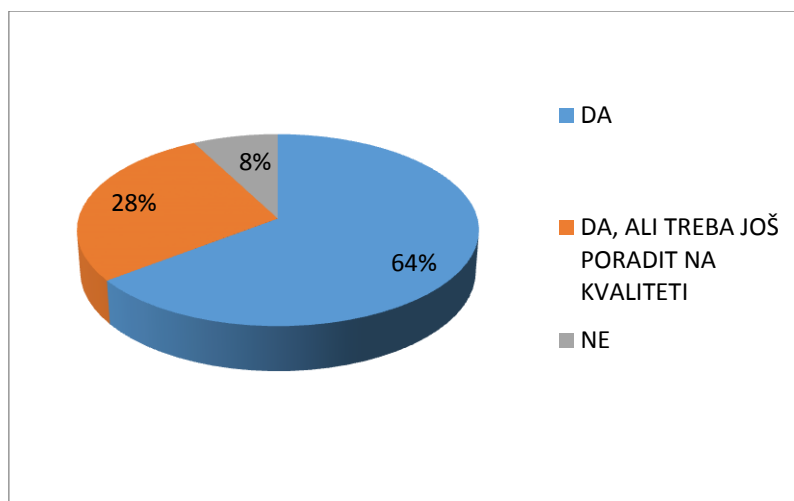
Grafikon 5. Zadovoljstvo roditelja vrtićem/jaslicama

Stavka koja slijedi odnosi se na zadovoljstvo odgojiteljem u vrtiću/jaslicama koje dijete pohađa. Udio roditelja koji su zadovoljni je 87%. Samo 13% roditelja nije zadovoljno odgojiteljem djece (grafikon 6)

Grafikon 6. Zadovoljstvo odgojiteljem svog djeteta

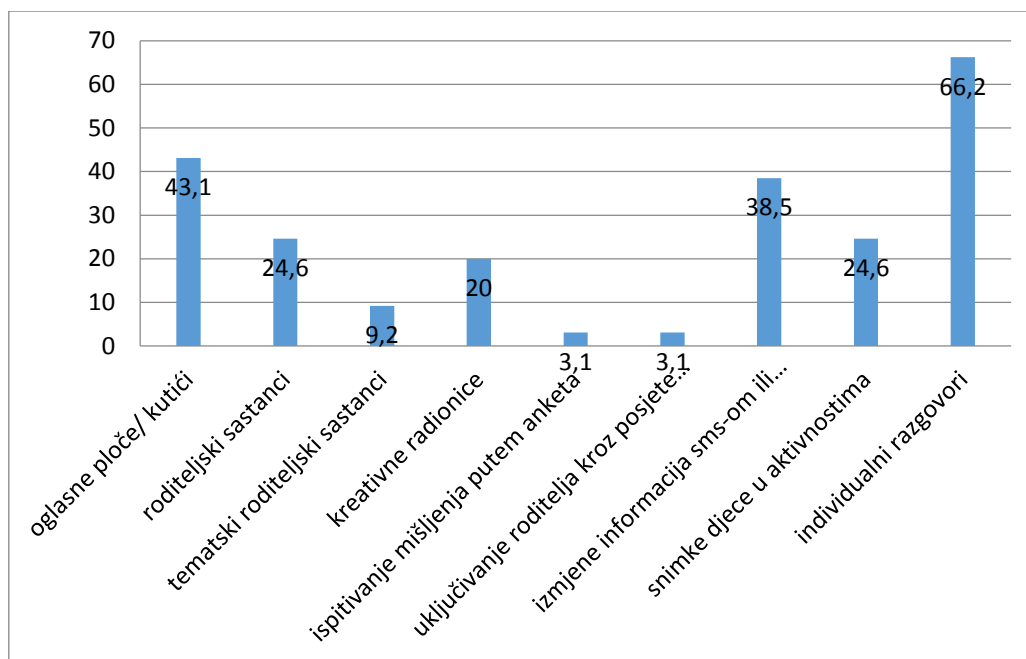
U sedmom grafikonu prikazan je udio postojanosti kvalitetne komunikacije između roditelja i odgojitelja po mišljenu ispitanika (grafikon 7). 28% roditelja misli da je komunikacija kvalitetna ali treba još poraditi na njoj.

Grafikon 7. Postojanost kvalitetne komunikacije između ispitanih roditelja i odgojitelja

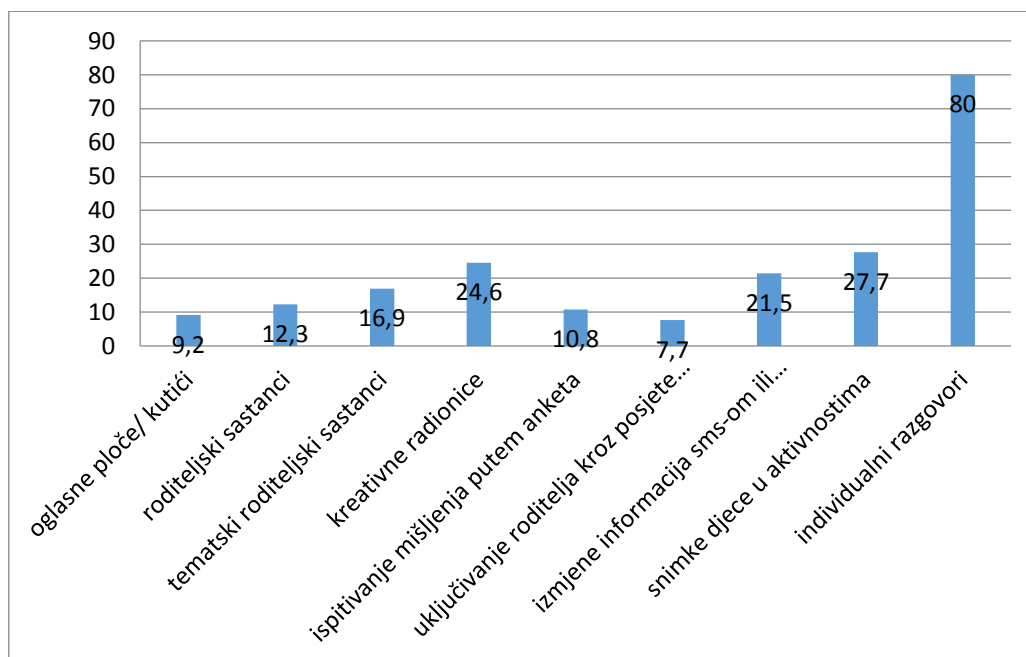
Kao najčešći način komuniciranja između ispitanih roditelja i odgojitelja odabrane su oglasne ploče/kutići (43%) te individualni razgovori (66%). Oblik komunikacije kao što je individualni razgovor najučestaliji je u jaslicama gdje je potrebno prenošenje mnoštvo informacija. Osim što prilikom verbalne komunikacije roditelj i odgojitelj imaju vremena pitati, iznijeti zabrinutost i podršku, stvaraju i produbljuju emocionalnu vezu koja je neizbježna kod osnaživanja roditeljstva od strane odgojitelja.

Oglasne ploče ili kutići za roditelje praktični su za obavijesti koje su iste za sve roditelje kao što je jelovnik, savjeti vezani za neku zaraznu bolest ili raspored edukacija na temu roditeljstva. Oglasne ploče su neizbježne isto kao i individualni razgovori i zato je udio zastupljenosti 43%. U ovom grafikonu postavljeno je pitanje višestrukog odgovora (grafikon 8)

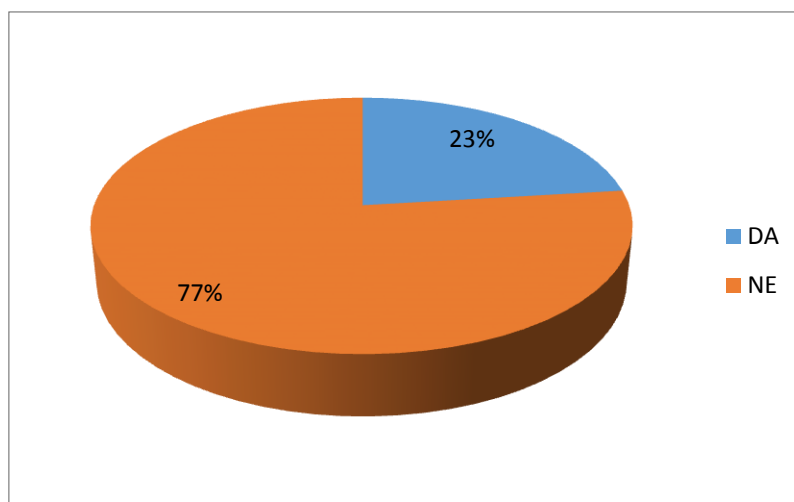
Grafikon 8. Najčešći način komuniciranja između ispitanih roditelja i odgojitelja (pitanje višestrukog odgovora)

Individualni razgovori (80%) pokazao se kao i najdraži način komuniciranja između ispitanih roditelja i odgojitelja. Slijede snimke djece u aktivnostima (27%) i kreativne radionice (24%) preko kojih imaju točan i realan uvid u odgojno-obrazovni rad unutar skupine.

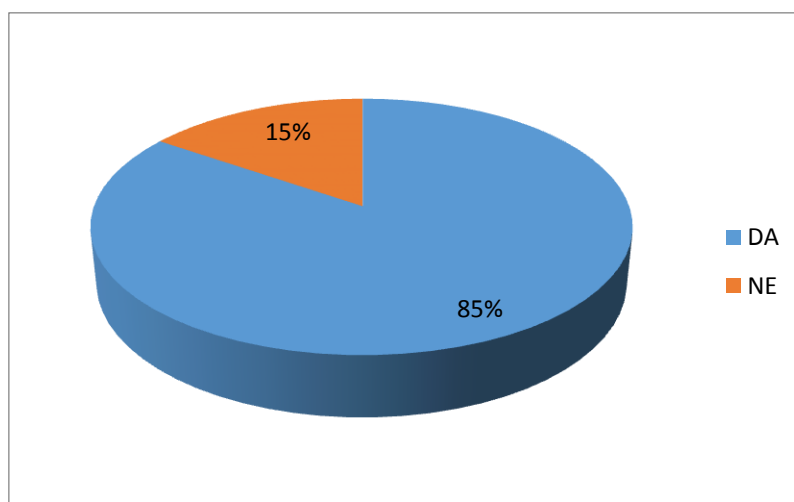
Grafikon 9. Najdraži način komuniciranja između ispitanih roditelja i odgojitelja (pitanje višestrukog odgovora)

U desetom grafikonu prikazano je da 77% ispitanih roditelja ne očekuje pomoć odgojitelja u rješavanju problemskih situacija s vlastitim djetetom.

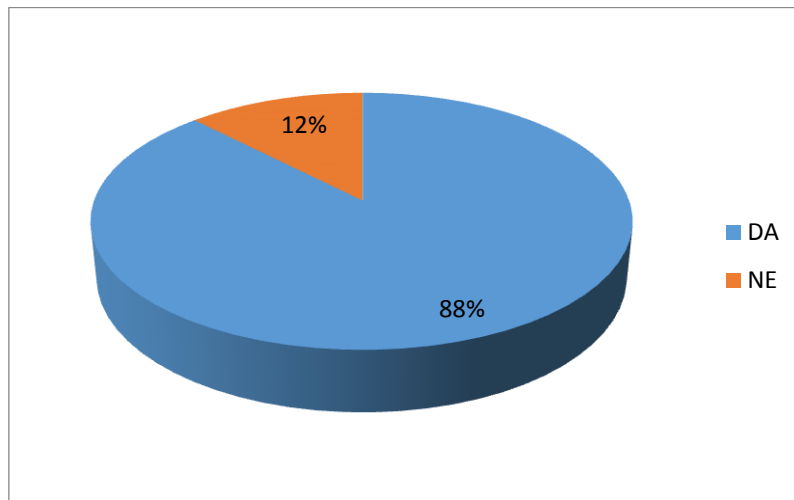
Grafikon 10. Stav ispitanih roditelja prema pitanju: Očekujete li pomoći odgojitelja u rješavanju problemskih situacija s vlastitim djetetom ?

Sljedeći grafikon (grafikon 11) prikazuje udio od 85% sudionika koji se osjećaju slobodnim pitati odgojitelja za pomoć u rješavanju problemskih situacija s vlastitim djetetom.

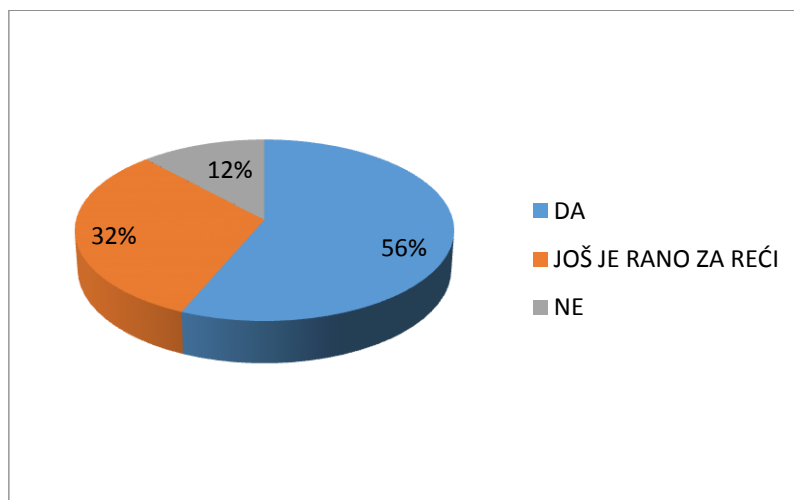
Grafikon 11. Stav ispitanih roditelja prema pitanju: Osjećate li se slobodnim/slobodnom pitati odgojitelja za pomoć u rješavanju problemskih situacija s vlastitim djetetom?

Stavka koja slijedi (grafikon 12) prikazuje da 88% ispitanih roditelja vjeruje riječima odgojitelja. Udio od 12% ispitanih roditelja ne vjeruje riječima odgojitelja.

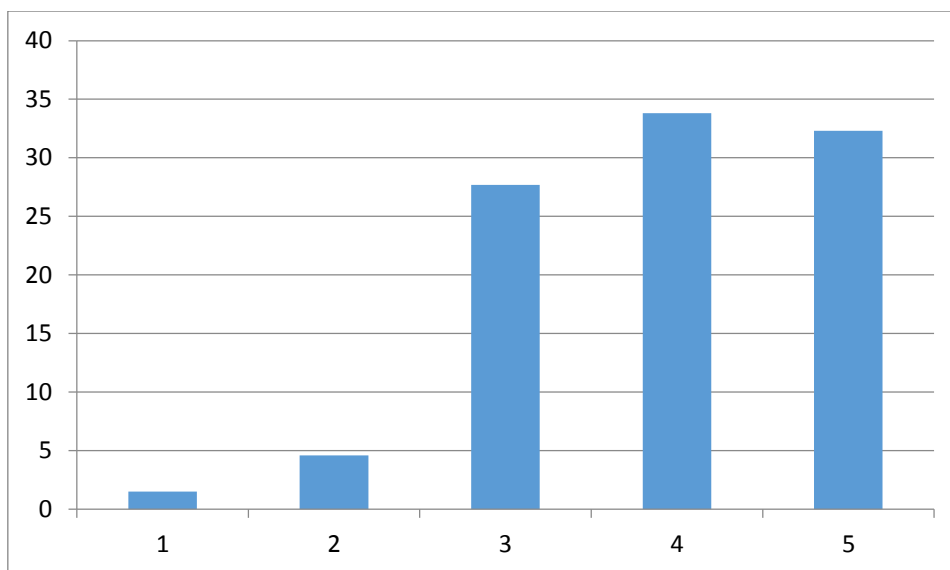
Grafikon 12. Stav ispitanih roditelja na pitanje: vjerujete li riječima odgojitelja?

U grafikonu koji sijedi prikazan je udio ispitanika koji je postigao emocionalnu vezu s odgojitelje (56%). 32% tvrdi da je još uvijek rano za reći da li je takva veza postignuta.

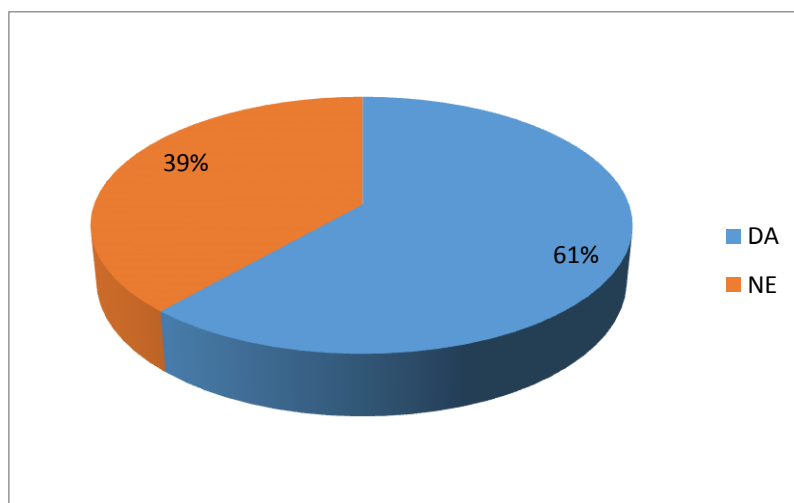
Grafikon 13. Postojanost emocionalne veze između ispitanih roditelja i odgojitelja

Kod anketnog pitanja u kojem se ispituje zadovoljstvo osnaživanjem ispitanika kao roditelja nakon suradnje-komunikacije s odgojiteljem većina ispitanih roditelja zadovoljstvo ocjenjuje s vrlo dobrom ocjenom.

Grafikon 14. Zadovoljstvo osnaživanjem ispitanika kao roditelja nakon suradnje-komunikacije s odgojiteljem

U zadnjem pitanju više ispitanih roditelja (61%) smatra da je odgojitelju potrebno dodatno usavršavanje na temelju komunikacije s roditeljima.

Grafikon 15. Stav ispitanih roditelja prema potrebi dodatnog usavršavanja na temelju komunikacije s roditeljima

6.5. Interpretacija podataka

Prema rezultatima istraživanja može se zaključiti da je stav roditelja prema komunikaciji s odgojiteljima u jaslicama kod većine pozitivan, odnosno da je većina roditelja zadovoljna

spomenutom komunikacijom. Manji postotak roditelja djece jasličke dobi iskazuje nezadovoljstvo odgojno-obrazovnom ustanovom koju dijete pohađa, točnije jaslicama, što ne mora uvijek značiti da je za to odgovoran odgojitelj. Zbog toga smo ispitali i stav roditelja prema komunikaciji s odgojiteljem. Rezultati su pokazali da postoji nekolicina roditelja koji smatraju da komunikacija između njih i odgojitelja nije kvalitetna, kao i oni koji misle da je kvalitetna, ali da se još treba poraditi na kvaliteti iste.

Također, ispitujući najčešće načine komuniciranja između odgojitelja i roditelja, rezultati su nam pokazali da su to oglasne ploče ili kutići za roditelje i individualni razgovori, koji su ujedno i najdraži načini komuniciranja ispitanih roditelja. Ispitani roditelji navodili su i SMS poruke ili zajedničke grupe, koje su se naročito koristile i bile neophodne protekle godine, kad nam je komunikacija „licem u lice“ zbog pandemije često bila onemogućena.

Budući da je određeni postotak roditelja odgovorio da ne očekuje pomoć odgojitelja u rješavanju problemskih situacija s vlastitim djetetom, dobiva se djelomičan odgovor na pitanje „Imaju li roditelji povjerenja u odgojitelja te koliko mu doista vjeruju?“. Mnogi roditelji vjeruju odgojitelju i pitat će ga za pomoć pri rješavanju problemskih situacija, ali čim se ulazi dublje u privatnost roditelja, djeteta ili obitelji, moguće je uskraćivanje odgojitelja za bitne informacije koje su od iznimne važnosti za kvalitetan i cjelokupan razvoj djeteta. U takvim situacijama odgojitelj je onaj koji kroz svoje komunikacijske vještine može osnažiti roditeljstvo djece jasličke dobi te tako neposredno utjecati na cjelokupan razvoj djeteta.

Većina ispitanika ovog istraživanja potvrđuje da se osjećaju „snažnijim“ kao roditelj nakon suradnje-komunikacije s odgojiteljima, ali i da je odgojiteljima potrebno dodatno usavršavanje na temu komunikacijskih vještina.

Provedeno istraživanje za cilj ima poboljšati rad odgojitelja kako bi uz pomoć svojih komunikacijskih vještina izgradili ili osnažili partnerske odnose s roditeljima i odgojno-obrazovnom ustanovom. Svakom roditelju potrebna je podrška, a naročito roditeljima jasličke dobi.

7. ZAKLJUČAK

Odgojitelj predškolske djece je osoba od velike važnosti u razvoju osobnosti djeteta, stoga mora imati dobru stručnu i opću naobrazbu, odgovarajuće sposobnosti i osobine ličnosti. Ipak, najvažnija je aktivna suradnja i uspješna komunikacija odgojitelja s roditeljima djece. Uspješna suradnja između roditelja i odgojitelja doprinosi plodonosnom uspjehu za dijete i njegov psiho-fizički razvoj. Djetetov uspjeh raste što je bolja komunikacija između odgojitelja i roditelja, ono je izravni svjedok uloge roditelja i odgojitelja njihovog partnerstva. Nuđenjem više vrsta komunikacijskih sredstava, roditeljima dajemo mogućnost da sami izaberu njima najlakši način građenja odnosa s odgojiteljima. Komunikacijske vještine odgojitelja pomažu i odgojiteljima i roditeljima jasličke djece u odgovaranju nizu zahtjeva koji se pojave u odgojno- obrazovnom procesu. Kao što je svakom jasličkom djetetu potrebna podrška stručnih djelatnika, a naročito odgojitelja, tako je isto potrebna i roditeljima. Osnaživanje je u konačnici dugotrajan proces koji započinje upoznavanjem i suočavanjem s roditeljskim strahovima, a nakon emocionalnog povezivanja i podrške u stresnim situacijama te svakodnevno dobre komunikacije dolazi do partnerstva između odgojitelja i roditelja jasličke dobi.

Na temelju provedenog istraživanja može se zaključiti da su roditelji djece jasličke dobi uglavnom zadovoljni oblicima komunikacije kao npr. individualni razgovori koji su im ujedno i najdraži oblici. Vjeruju odgojitelju svog djeteta i postoji emocionalna veza između njih, ali nemaju potrebu tražiti pomoć odgojitelja kod rješavanja problema sa svojim djetetom. Nakon suradnje s odgojiteljem većina roditelja osjećaju se osnaženima, ali smatraju da odgojitelj treba još raditi na usavršavanju komunikacijskih vještina.

8. LITERATURA

1. Bennett, J., & Grimley, L. K. (2001). Parenting in the global community: A cross-cultural/international perspective. *Handbook of diversity in parent education: the changing faces of parenting and parent education*, 97-132.
2. Blue-Banning M, Summers JA, Frankland HC, Nelson LL, Beegle G. Dimensions of Family and Professional Partnerships: Constructive Guidelines for Collaboration. *Exceptional Children*. 2004;70(2):167-184.
3. Buble, M.: (2010). *Menadžerske vještine*, Zagreb, Sinergija.
4. Dunst, C. J., Trivette, C. M., & Snyder, D. M. (2000). *Family-professional partnerships: A behavioral science perspective. Collaboration with parents and families of children and youth with exceptionalities*, 2, 27-48.
5. Fox, R.: (2001). *Poslovna komunikacija*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada.
6. Lučić, K. (2007). *Odgojiteljska profesija u suvremeno odgojno-obrazovnoj ustanovi*. *Odgojne znanosti* 9 (1): 152-158
7. Ljubetić, M. (2009). *Vrtić po mjeri djeteta, priručnik za odgojitelje i roditelje*. Zagreb: Školske novine, str. 90
8. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji-odgojno obrazovne ustanove i zajednice*. Element, str. 6
9. Ljubetić, M. (2012). *Nosi li dobre roditelje roda?! Odgovorno roditeljstvo za kompetentno dijete*. Zagreb: Profil
10. Ljubetić, M. (2013). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole-vježbe, zadatci, primjeri*.
11. Madianou, M., & Miller, D. (2013). *Polymedia: Towards a new theory of digital media in interpersonal communication*. *International journal of cultural studies*, 16(2), 169-187.
12. Milanović, M. (2014.): *Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja*, Golden marketing – tehnička knjiga, Zagreb, str 69
13. Mušanović, M. Lukaš, M. (2011.), *Osnove pedagogije*. Rijeka: Hrvatsko putorološko društvo.
14. Narula,U. (2006). New Delhi: Atlantic publishers.
15. Nenadić, S, *Odgoj u jaslicama : priručnik za odgojitelje i stručne suradnike*, Imotski : Naklada Potjeh, 2002, 24-42
16. Pašalić-Kreso, A. (2004). *Koordinate obiteljskog odgoja*. Sarajevo: Jež.

17. Pećnik, N., & Starc, B. (2010). *Roditeljstvo u najboljem interesu djeteta i podrška roditeljima najmlađe djece.*,11-36
18. Reardon, K.K. (1998). *Interpersonalna komunikacija. Gdje se misli susreću.* Zagreb: Alinea.13-27
19. Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F., & Pološki Vokić, N. (2008). *Temelji menadžmenta.* Udžbenici Sveučilišta u Zagrebu= Manualia Universitatis studiorum Zagrabiensis.
20. Slunjski, E. (2008).*Dječji vrtić, zajednica koja uči, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja.* Zagreb: Arca d.o.o.
21. Slunjski, E. (2011).: *Kurikulum ranog odgoja - istraživanje i konstrukcija.* Zagreb:Školska knjiga
22. Stevanović M. (2003). *Predškolska pedagogija.* Rijeka: Andromeda d.o.o.
23. Stokes Szanton, E. (2000). *Kurikulum za jaslice: razvojno-primjereni program za djecu od rođenja do 3 godine.* Zagreb: Udruga roditelja Korak po korak za promicanje kvalitete življenja djece i obitelji. 113-123
24. Tatković, N., Diković, M., Tatković, S. (2016). *Pedagoško-psihološki aspekti komunikacije.* Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. 11- 57
25. Tatković, N., & Močinić, S. (2012). *Učitelj za društvo znanja. pedagojske i tehnolojske paradigme bolonjskoga procesa.* Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
26. Quinton, D. (2004). *Supporting parents: Messages from research.* Jessica Kingsley Publishers.
27. Valjan-Vukić V. (2011): *Razvijanje kulture predškolske ustanove zajedničkim djelovanjem roditelja i odgojitelja, stručni članak,* Sveučilište u Zadru
28. Višnjjić Jevtić,A. Visković,E. Rogulj, K. Bogatić, E. Glavina I. (2018). *Izazovi suradnje. Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima.* Zagreb: Alfa. 111-152
29. Vokapić, Tatalović, S., Vlah, N., Vujičić, L. (2012). *Osnaživanje uloge budućnih odgojitelja u očuvanju mentalnog zdravlja predškolske djece: promjene studijskog programa. Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja,* 58(28) 133-135
30. Quintin, D. (2004). *Supporting with Parents in the Early Years.* London: Jessica Kingsley.

9. SAŽETAK

Komunikacija je promjenjiva i nikad statična, stoga odgojitelj učenjem i usavršavanjem svojih komunikacijskih vještina može kvalitetno odgovoriti na zahtjeve i pojave u odgojno-obrazovnom procesu. Kvalitetna komunikacija osigurava razvoj partnerskih odnosa i pomaže odgojiteljima osnaživati roditelje djece jasličke dobi. Roditelj i odgojitelj najviše utječu na cjelovit razvoj djeteta te sukladno tome trebaju biti u odnosu punom poštovanja i razumijevanja. Teorijski dio rada opisuje općenito što je roditeljstvo te koje su uloge odgojitelja u jaslicama. Obuhvaća vrste komunikacija u predškolskom odgoju i obrazovanju te komunikacijske vještine odgojitelja. Nadalje, opisuje osnaživanje roditeljstva djece jasličke dobi te suradnju i partnerstvo. Empirijski dio rada je istraživanje provedeno pomoću anketnog upitnika na uzorku od 65 ispitanika, a ispitanici su roditelji djece jasličke dobi. Cilj istraživanja bio je ispitati stavove roditelja o iskustvima vezanim za osnaživanje kroz komunikaciju s odgojiteljima, istražiti koji se oblici komunikacije koriste te koje oblike oni preferiraju. Istraživanje je provedeno na području Splitsko-dalmatinske županije.

Ključne riječi: odgojitelj, roditelj, dijete, komunikacija, jaslice

10. SUMMARY

Communication is changeable and is never static, thus the teacher must be able to, through education and training, adequately respond to demands and occurrences within the educational process. Quality communication ensures the development of partnerships and helps teachers to empower parents of nursery school children. The parent and the teacher have the most influence on the child's development, therefore should be in a mutually respectful and understanding relationship. The theoretical part of the paper describes parenthood in general and the teacher's role in nursery school. It includes types of communication in nursery schools and the teacher's communication skills. Furthermore, it describes empowering parents of nursery school children as well as cooperation and partnership. The empirical part of the paper consists of a research which was carried out through a questionnaire with a sample of 65 people who are parents of nursery school children. The aim of the research was to examine the attitudes of parents on their experiences of empowerment through communicating with teachers, to explore which types of communication are used and which types they prefer. The research was conducted in the Splitsko-dalmatinska County.

Key words: teacher, parent, child, communication, nursery school

11. PRILOZI

UPITNIK ZA RODITELJE

Poštovana/-ni, ovo istraživanje provodi se u svrhu izrade diplomskog rada na Filozofskom fakultetu u Splitu. Molim Vas da popunite upitnik kako biste svojim stavovima pridonijeli razumijevanju kvalitetne komunikacije između odgojitelja i roditelja u radu ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Vaši odgovori u potpunosti su anonimni te će biti korišteni isključivo za potrebe istraživačkog rada, stoga Vas molim za iskrenost.

Zahvaljujem Vam na uloženom vremenu i trudu.

OSNAŽIVANJE RODITELJSTVA

*Obavezno

1. SPOL *

- a) ŽENSKO
- b) MUŠKO

2. VAŠA DOB *

3. DOB VAŠEG DJETETA/DJECE *

4. KOLIKO DJECE IMATE *

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) ostalo: _____

5. JESTE LI ZADOVOLJNI VRTIĆEM(JASLICAMA) ? *

- a) DA
- b) NE

6. JESTE LI ZADOVOLJNI ODGOJITELJEM SVOG DJETETA? *

- a) DA
- b) NE

7. MISLITE LI DA JE KOMUNIKACIJA IZMEĐU VAS I ODGOJITELJA KVALITETNA? *

- a) DA
- b) DA, ALI TREBA JOŠ PORADITI NA KVALITETI
- c) NE

8. NAJČEŠĆI NAČIN KOMUNICIRANJA IZMEĐU VAS I ODGOJITELJA? *

- a) oglasne ploče / kutiće
- b) roditeljski sastanci
- c) tematski roditeljski sastanci
- d) kreativne radionice
- e) ispitivanje mišljenja putem anketa
- f) uključivanje roditelja kroz posjete skupine
- g) izmjene informacija sms-om ili zajedničkom grupom
- h) snimke djece u aktivnostima
- i) individualni razgovori

9. NAJDRAŽI NAČIN KOMUNICIRANJA IZMEĐU VAS I ODGOJITELJA? *

- a) oglasne ploče / kutiće
- b) roditeljski sastanci
- c) tematski roditeljski sastanci
- d) kreativne radionice
- e) ispitivanje mišljenja putem anketa
- f) uključivanje roditelja kroz posjete skupine
- g) izmjene informacija sms-om ili zajedničkom grupom
- h) snimke djece u aktivnostima
- i) individualni razgovori

10. OČEKUJETE LI POMOĆ ODGOJITELJA U RJEŠAVANJU PROBLEMSKIH SITUACIJA S VLASTITIM DJETETOM? *

- a) DA
- b) NE

11. OSJEĆATE LI SE SLOBODNIM/SLOBODNOM PITATI ODGOJITELJA ZA POMOĆ U RJEŠAVANJU PROBLEMSKIH SITUACIJA S VLASTITIM DJETETOM? *

- a) DA
- b) NE

12. VJERUJETE LI RIJEČIMA ODGOJITELJA? *

- a) DA
- b) NE

13. JESTE LI STVORILI EMOCIONALNU VEZU S ODGOJITELJEM? *

- a) DA
- b) JOŠ JE RANO ZA REĆI
- c) NE

14. OD 1 DO 5 OCIJENITE KOLIKO SE OSJEĆATE "SNAŽNIJIM" KAO RODITELJ NAKON SURADNJE- KOMUNIKACIJE S ODGOJITELJEM! *

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

15. MISLITE LI DA JE ODGOJITELJIMA POTREBNO DODATNO USAVRŠAVANJE NA TEMELJU KOMUNIKACIJE S RODITELJIMA? *

- a) DA
- b) NE

IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNI
REPOZITORIJ FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

STUDENT/ICA	Mirta Ban
NASLOV RADA	OSNAŽIVANJE RODITEJSTVA DJECE JASLIČKE DOBI KROZ KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE ODGOJITELJA
VRSTA RADA	DIPLOMSKI RAD
ZNANSTVENO PODRUČJE	DRUŠTVENE ZNANOSTI
ZNANSTVENO POLJE	PEDAŠKIJA
MENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	dr.sc. Sonja Kovačević
KOMENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	
ČLANOVI POVJERENSTVA (ime, prezime, zvanje)	1. dr.sc. Dodi Malada 2. dr.sc. Tea Tereza Vidović Schreiber 3.

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/ica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružiti odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude (zaokružiti odgovarajuće):

a.) u otvorenom pristupu

b.) rad dostupan studentima i djelatnicima Filozofskog fakulteta u Splitu

c.) rad dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6/12/24 mjeseci (zaokružiti odgovarajući broj mjeseci)

U slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Split, 26.04.2021

mjesto, datum

Mirta Ban

potpis studenta/ice

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Mirta Ban, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 27.04.2021.

Potpis

Mirta Ban